

Одеський національний медичний університет
Медичний факультет
Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
«Менеджмент в охороні здоров'я»

Обсяг	90 годин, 3 кредити
Семестр, рік навчання	10 семестр (5 рік навчання)
Дні, час, місце	Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки, Приморський бульвар, 13 Дні та час – згідно розкладу занять
Викладачі	Завідувач: д-р, мед.н., доц. Козішкurt О.В., д-р. екон. наук, професор Мартинюк О.А., к-т. екон. наук, доцент Рудінська О.В.
Контактний телефон	0677378912 – Завідувач: д-р, мед.н., доц. Козішкurt Олена Володимирівна
Е-mail	kozishkurt.n@gmail.com
Консультації	Середа – з 14.30-16.00 Субота – 10.00-15.00

КОМУНІКАЦІЇ:

Заняття проводяться на кафедрі, згідно з розкладом.

За умов карантину заняття проводяться на платформі MS Teams. Для вирішення організаційних та поточних питань використовуються платформи Viber або e-mail.

АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: економічні та організаційні аспекти функціонування сфери охорони здоров'я та особливості менеджменту закладів охорони здоров'я.

Пререквізити: для освоєння дисципліни необхідні знання, уміння та навички отримані під час вивчення таких дисциплін, як: «Медична психологія», «Медична інформатика», «Соціальна медицина».

Постреквізити: дисципліна формує знання та навички з управління робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; організації роботи та професійного розвитку персоналу з урахуванням набутих навичок ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості; організації, регулювання та забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

Метою викладання навчальної дисципліни є

✓ Отримати ґрунтовні знання щодо сучасного управлінського мислення, розуміння концептуальних засад системи управління в галузі охорони здоров'я, фінансового середовища та ресурсів в медицині;

✓ Формування вмій та навичок у здобувачів щодо планування,

організації, мотивації та стимулювання персоналу та ефективного контролю діяльності закладів охорони здоров'я;

✓ Розуміння ролі державного регулювання в галузі охорони здоров'я та приватного сегменту медицини;

✓ Отримання знань та навичок щодо організація та оплати праці працівників закладів охорони здоров'я.

Під час опанування навчальної дисципліни «Менеджмент в охороні здоров'я» здобувачі повинні набути наступні компетентності:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК1 : Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК5 : Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК6 : Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК11: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

СПЕЦІАЛЬНІ (фахові, предметні) компетентності

СК11: Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК16: Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

СК18: Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

СК22: Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

СК23: Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

Очікувані результати навчання:

Здобувачі повинні вміти:

- Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навичок ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

- Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

- Приймати ефективні рішення щодо проблем управління охороною здоров'я, оцінювати необхідні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

- Планувати, організувати та проводити заходи щодо специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих.

Управляти залишками вакцин, організувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

- Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 годин), практичних занять (30 годин). Організація самостійної роботи студентів (50 годин).

Під час викладання дисципліни використовуються таблиці, мультимедійні засоби, на яких транслюють презентації, роздатковий матеріал, пояснення, усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, а також метод кейс-стаді.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Ключові поняття менеджменту в медицині. Принципи, функції, методологічні підходи.

Тема 2 Менеджмент в медицині: мікро-рівень. Менеджмент державних закладів охорони здоров'я. Функції головного лікаря. Функції керівника закладу. Менеджмент у приватних закладах охорони здоров'я.

Тема 3 Управління охороною здоров'я: макро-рівень. Сучасні тенденції медичної реформи в Україні. Вплив пандемії на зміст реформи.

Тема 4 Форми та системи оплати праці медичних працівників. Управління оплатою праці в державних та приватних закладах охорони здоров'я.

Тема 5 Механізми мотивації та стимулювання персоналу закладів охорони здоров'я.

Тема 6 Сутність фінансово-економічних відносин в медицині.

Тема 7 Соціальна, медична та економічна ефективність в медицині.

Тема 8 Фінансове середовище та ресурси в медицині.

Тема 9 Основні моделі фінансування медицини.

Тема 10 Залік.

Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України № 2801-ХІІ в ред. від 24.07.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

2. Офіційний сайт МОЗ України URL: www.moz.gov.ua

3. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства: Робоча група з питань реформи фінансування сфери охорони здоров'я України МОЗ України (оновлена версія від 14.02.2018 р.). URL: <http://moz.gov.ua/article/news/metodichni-rekomendacii-z-pitan-peretvorennya-zakladiv-ohoroni-zdorovja-z-bjudzhetnih-ustanov-na-komunalni-nekomercijni-pidприємства>

4. Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1013-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80>
5. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, 2011. 134 с.
6. Авраменко Н.В. Європейський досвід управління охороною здоров'я. Державне управління та місцеве самоврядування: тези X Міжнародного наукового конгресу. Харків: Вид-во ХарРТ НАДУ, 2010. С. 320 -322.
7. Андрушків І.П. Загальні підходи до міжнародного медичного страхування в окремих країнах. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20 (13). С. 170-174.
8. Баєва О.В. Основи менеджменту охорони здоров'я: навч.-метод. посібник. Київ: МАУП, 2007. 328 с.
9. Боднар А.В. Фінансування галузі охорони здоров'я в Україні та у зарубіжних країнах. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2011. С. 357-364.
10. Борщ В. І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон: Олди-плюс, 2020. 392 с.
11. Борщ В. І. Дослідження функціональної системи управління фінансовими механізмами в сфері охорони здоров'я України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2020. Том 19. Вип. 2 (4). С. 144-168. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28166/1/144-168.pdf>
12. Борщ В. І. Сучасні тенденції розвитку системи охорони здоров'я в Україні: порівняльний аналіз. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 6. С. 215-221. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/evzdia_2018_6_43.pdf
13. Вороненко Ю. В. Стратегічне управління в охороні здоров'я: теоретичні та практичні аспекти. *Науковий журнал МОЗ України*. 2014. № 1 (5). С. 39 – 46.
14. Вороненко Ю.В., Москаленко В.Ф., Новічкова О.М. Управління охороною здоров'я (для післядипломної освіти). Київ, 2010.
15. Грузєва Т. Інноваційна сутність та стратегічний і практичний потенціал нової Європейської політики «Здоров'я – 2020». *Вісник проблем біології та медицини*. 2014. Вип. 3. Т. 1 (110). С. 25-33.
16. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навчальний посібник. Полтава, 2017. 114 с.
17. Лазоришинець В.В., Слабкий Г.О., Ярош Н.П. та інш. Державне управління охороною здоров'я України: [монографія]. Київ, 2014. 312 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10685/1/%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%96%D0%90%D0%92%D0%9D%D0%95%20%D0%A3%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9B%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%9E%D0%A5%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%AE%20%D0%97%D0%94%D0%9>

[E%D0%A0%D0%9E%D0%92%E2%80%99%D0%AF%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%98.pdf](http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/684dfManagement-KLD.PDF)

18. Москаленко В. Ф., Гульчій О. П., Таран В. В. та ін. Економіка охорони здоров'я. Вінниця: Нова Книга, 2010.

19. Основи менеджменту і маркетингу в медицині: навчальний посібник. Єрошкіна Т.В., Татаровський О.П., Полішко Т.М., Борисенко С.С. Донецьк: РВВ ДНУ, 2012. 64 с. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/684dfManagement-KLD.PDF>.

20. Сафонов Ю. М., Борщ В. І. Стратегічний менеджмент закладів охорони здоров'я: загальні принципи та особливості застосування в галузі охорони здоров'я України. Актуальні проблеми економіки. 2019. № 8(218). С. 62-69. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/26272/1/62-69.pdf>

21. Шутурмінський В.Г., Кусик Н.Л., Рудінська О.В. Основи менеджменту та маркетингу в медицині. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.

ДОПОМІЖНА

1. Борщ В. І., Рудінська О. В. Формування професійної компетентності менеджера закладу охорони здоров'я. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2019. Том 18. Вип. 2 (42). С. 96-104. URL: <http://rinek.onu.edu.ua/article/download/177076/177336>

2. Буффорд Д.А. Майбутні системи охорони здоров'я: актуальні питання управління (з досвіду США). *Підвищення ефективності державного управління: стан, перспективи та світовий досвід*: зб. наук. пр. 2000. С. 284-291.

3. Бабич О.Б. Аналіз підвищення доступності медичного обслуговування в Україні. *Держава та регіони*. 2008. № 3. С. 5-9.

4. Вітренко Ю.М. Реформування охорони здоров'я: погляд економіста. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2006. № 1. С. 41-56.

5. Виноградов О.В. Державне управління багатоканальним фінансуванням закладів охорони здоров'я. *Статистика України*. 2006. № 2. С. 65-67.

6. Вялков А.И., Райзберг Б.И., Шиленко Ю.В. Управление и экономика здравоохранения. Москва: ГЭОТАР-МЕД, 2002. 328 с.

7. Гладун З. Охорона здоров'я населення як об'єкт комплексного правового регулювання. *Право України*. 2008. № 12. С. 30-35.

8. Дешко Л. Правове регулювання господарювання у сфері охорони здоров'я: проблеми вдосконалення спеціального законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 5. С. 57-61.

9. Дешко Л. Щодо вдосконалення спеціального законодавства про господарювання у сфері охорони здоров'я. *Право України*. 2007. № 8. С. 112-116.

10. Дешко Л. Органи ліцензування господарської діяльності у сфері охорони здоров'я. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 12. С. 129-132.

11. Жаліло Л.І., Мартинюк О.І. Розвиток інноваційних технологій в управлінні охороною громадського здоров'я на засадах оновленої політики Всесвітньої організації охорони здоров'я "Здоров'я-2020". Інновації в державному

управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 27 трав. 2011 р.): т. 1 / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, С.В. Загороднюка. Київ: НАДУ, 2011. С. 201-203.

12. Карамішев Д.В., Дігтяр А.О. Лізинг як засіб державного регулювання економічних відносин у системі охорони здоров'я. *Економіка та держава*. 2006. № 6. С. 52-54.

13. Карамішев Д.В., Радиш Л.Я. Реформа охорони здоров'я: соціальні та ринкові суперечності. *Теорія та практика державного управління*. 2006. Вип. 2 (14). С. 187-193.

14. Карамішев Д.В., Удовиченко Н.М. Ефективність як складова об'єктивізації державного регулювання розвитку системи охорони здоров'я. *Теорія та практика державного управління*. 2008. Вип. 1 (20). С. 236-245.

15. Карпишин Н.І Державні соціальні гарантії у сфері охорони здоров'я. *Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації*: матеріали Другої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених (Тернопіль, 2005 р.). Ч. 2. Тернопіль: Економічна думка, 2005. С. 74.

16. Котляревський Ю.О. Організаційно-економічні механізми впливу приватного сектора на якість медичних послуг. *Актуальні проблеми державного управління*. 2007. Вип. № 1 (29). С. 314-319.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточна успішність. Знання здобувачів оцінюються як з теоретичної, такі з практичної підготовки.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність магістру виставляються оцінки за 4-х бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою дисципліни. Магістр отримує оцінку, яка становить середнє з усіх видів контролю поточної навчальної діяльності та включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою. Щоденна оцінка поточної навчальної діяльності складається з оцінювання теоретичних знань, представлених у вигляді конспектів, усних відповідей під час практичного заняття online, рішення клінічних задач.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал в повному обсязі, даючи вичерпні відповіді та викладаючи матеріал без помилок та неточностей, вільно вирішує задачі та виконує практичні навички різного ступеня складності.

Оцінка «добре» виставляється, якщо здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал майже в повному обсязі, даючи правильні, але не вичерпні відповіді на запитання. Без значних помилок вирішує задачі та показує добре виконання практичних навичок.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал не в повному обсязі. Викладає матеріал не систематично, але

правильно відповідає на уточнюючі запитання. З помилками вирішує задачі та виконує практичні навички.

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо здобувач не володіє змістом заняття та лекційного матеріалу, зі значними помилками вирішує задачі й виконує практичні навички.

При оцінюванні навчальної діяльності магістрів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестуванню, ситуаційним задачам, структурованим письмовим роботам та структурованому контролю (за процедурою) практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є диференційований залік відповідно до навчального плану. До диф. заліку допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття.

Диференційний залік передбачає усну відповідь на білет, в якому є два теоретичні питання та дві задачі. Екзаменаторами є викладачі викладацько-професорського складу кафедри, згідно затвердженого складу екзаменаторів.

До підсумкової атестації у формі диф.заліку допускаються лише ті здобувачі, які не мають академічної заборгованості і їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Оцінка за дисципліну – це на 50% поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок здобувача) та на 50% - оцінка на іспиті (диференційованому заліку).

Для оцінювання дисципліни за 4-бальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

- 1) середній поточний бал як середнє арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми);
- 2) традиційна оцінка за іспит (диференційований залік).

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого здобувачем середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,64 – 5,0	90-100%	5
3,77 – 4,63	75-89%	4
3,0 – 3,76	60-74%	3

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Самостійна робота здобувачів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час диференційного заліку.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Умови освоєння курсу:

- Обов'язкове відвідування занять;
- Активність під час практичних занять;
- Підготовка до занять, до виконання домашнього завдання і СРС тощо;
- Здача завдань у встановлені терміни;
- Бути терпимим, відкритим і доброзичливим;
- Конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- Бути пунктуальним і обов'язковим.

Неприпустимо:

- Пропуски з неповажних причин;
- Запізнення і самовільне покидання навчального класу або лекційної аудиторії (за запізнення здобувач не допускається на заняття/лекцію, тому що він порушує хід навчального процесу. Також за порушення дисципліни здобувач видаляється з аудиторії і отримує «нб»);
 - Користування мобільними телефонами, планшетами, ноутбуками, смарт-годинниками, тощо. під час практичних занять та лекцій;
 - Несвоєчасне здавання завдань і ін. (Завдань не здані в зазначені терміни не приймаються і виставляється оцінка «2»);
 - Порушення будь яких правил встановлених морально-етичним кодексом ОНМедУ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання пропущених практичних/семінарських занять проводиться згідно розкладу відпрацювань кафедри, черговому викладачу. Розклад чергувань викладачів кафедри розміщений на інформаційному стенді для здобувачів (4 поверх)

Відпрацювання пропущених лекцій відбувається щочетверга завідувачу кафедри.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей)
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права
4. Дотримання Положень ОНМедУ, в яких регламентовані норми та принципи академічної доброчесності
5. Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку
- тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку
- тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника;
- позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування та запізень. Запізнення на практичні, семінарські заняття та лекції – не припустимі. У разі запізнення здобувач не допускається до навчальної аудиторії та отримує «нб» у журнал.

Мобільні пристрої. Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач видаляється з заняття або лекції та отримує «нб» у журнал.

Поведінка в аудиторії. Поведінка здобувача в навчальних аудиторіях має відповідати правилам, встановленим у Кодексі академічної етики та взаємин університетської спільноти ОНМедУ.